

Draiva sega ni o vakalaiseni – itukutuku vei ira na vaka visa ni veisiko vakalekaleka

Raica na fikidua qo mo kila kina na lawa ni draiva e NSW kevaka o taura tiko visa ni cakacaka vakalekaleka se vuli kei na veika ena yaco ni o totogitaki ni o draiva qai sega ni o vakalaiseni.

E okati tale ga me basulawa e Ositerelia ke dua e draiva qai sega ni vakalaiseni.

O ira na ovisa era rawa ni tarovi iko qai taroga ke tiko e dua nomu laiseni.

Na cava e rawa ni yaco vei au?

Kevaka o draiva qai sega nomu laiseni, ena rawa ni o:

- totogitaki vakailavo
- gole ena mataveilewai
- tauri qai maroroi kemu itukutuku ni o basulawa
- bala e valeniveivesu me rauta ni 12 na vula se boko tu nomu laiseni ni draiva ena loma ni dua na gauna.

Ena totogilevu sara kevaka o totogitaki ni o draiva vakasausa, se o gunu se vakayagataka na wainimatagaga ni o draiva. Raica na fikidua **Understanding drink driving charges (Kila vinaka na itotogi kevaka o beitaki e na gunu ka draiva)** mo kila kina e levu tale na ka e rawa ni yaco.

Kua ni draiva ni sega nomu laiseni se na gauna e vesu tu kina se boko.

Na gauna cava au rawa ni draiva kina e NSW ena noqu laiseni mai vanua tani?

Wilika sara vakavinaka na itukutuku e ra qo. E bibi mo kila na lawa vou ni draiva ni o vakayagataka nomu laiseni mai vanua tani ena gauna o draiva kina a NSW.

Na gauna e soli mo sa dewa kina ena laiseni ni NSW

Kevaka o mai veisiko vakalekaleka o yaco mai NSW **ni oti na 1 Julai 2023**, o rawa ni draiva ena gaunisala e NSW ena nomu laiseni e vanua tani me rauta ni 6 na vula. Sa na qai gadrevi me na dua nomu laiseni ni NSW.

Kevaka o sega ni mani cakava e dua, o rawa ni

totogitaki vei ratou na Ovisa e NSW ni o sega ni vakalaiseni qai draiva.

Kevaka o mai veisiko vakalekaleka o yaco mai NSW **ni bera na 1 Julai 2023**, ena vinakati me dua nomu laiseni ni draiva e NSW ni bera na 1 Maji 2025. Kevaka o sega ni mani cakava e dua, o rawa ni totogitaki vei ratou na Ovisa e NSW ni o sega ni vakalaiseni qai draiva.

Mo kila e levu tale na itukutuku me baleta na nomu vakalewe fomu ni kere laiseni e NSW ni o vaka visa ni tiko ga vakalekaleka raica na www.service.nsw.gov.au/transaction/apply-for-a-nsw-licence-as-a-temporary-overseas-visitor.

Tarovi nomu rawa ni draiva

Kevaka o draiva ni o vakayagataka tiko nomu laiseni mai vanuatani ena gauna e tarovi tu kina nomu rawa ni draiva, o rawa ni totogitaki vei ratou na Ovisa e NSW ni o draiva qai sega ni vakailaiseni.

E rawa ni levu na vuna e tarovi kina na nomu rawa ni draiva me vaka nomu gunu qai draiva se so tale na totogi lelevu tale e vauca na draiva.

Kevaka o na via draiva tale e NSW, mo vakauta nomu vola kerekere ni draiva e NSW.

Mo kila eso tale na itukutuku me baleta na kena tarovi tu nomu draiva, raica [na website ni matanitu ni NSW](#).

Vesu se bokoci nomu laiseni ni draiva e NSW

Kevaka o draiva ena gauna e vesu tu kina nomu laiseni e NSW se gauna e boko kina, ena rawa ni o totogitaki vei ratou na Ovisa e NSW ni o draiva qai sega ni vakalaiseni.

E levu na vuna e rawa ni vesu kina nomu laiseni ni o draiva e NSW wili kina na:

- nomu sega ni sauma na itotogi me vaka na totogi ni siviti siviti kei na kele vakaca
- kevaka e boko nomu poidi ni draiva dau kilai me demerit points, se
- kevaka o beca na lawa ni gaunisala, me vaka na lawa ni siviti e gaunisala, gunu qai draiva se draiva vakasausa.

Ena vakau yani e dua na ivola me vakaraitaka ni sa vesu nomu laiseni kei na balavu ni gauna e vesu kina. Ni sa oti na balavu ni gauna ni itotogi ni vesu ni laiseni sa na rawa ni o qai draiva tale.

Na bokoci ni laiseni e duidui mai na kena vesu ga. Na mataveilewai duadua ga e rawa ni bokoca nomu laiseni.

E yaco mai vei au e dua na samani meu lai tiko e mataveilewai ena vuku ni draiva qai sega ni vakalaiseni, na cava meu cakava?

1. Raica na loya ni bera na lako ki mataveileai

Taura eso na ivakasala vakalawa me vukei iko mo kila vinaka na ivakarau ni veiqaravi ena mataveilewai kei na nomu dodonu.

Qirita na LawAccess NSW ena **1300 888 529** ena gauna ga o sa taura kina na nomu Samani mo lai rairai e Mataveilewai. E rawa ni ratou vakarautaka na itukutuku sega ni saumi qai vakasalataka na loya mo raica. Era rawa tale ga ni vakarautaka e dua na daunivakadewa vosa me tiko ena mataveilewai se me vosa vua e dua na loya.

2. Kerea e dua na dauvakavakadewa kevaka o gadreva e dua

Qirita na Veiqaravi e Valeniveilewai (Court Services) ena **1300 679 272** mo rawa ni kerea rawa na gauna me tiko kina o daunivakadewa ena mataveilewai. Dua na loya mai na Legal Aid ena rawa tale ga ni tuvanaka e dua na daunivakadewa vosa vei iko ena mataveilewai se na gauna mo drau veivosaki kina.

3. Taura e dua na laiseni

Kevaka o mani totogitaki ni o draiva qai o sega tu ni vakalaiseni, e vakasama vinaka mo taura e dua na laiseni ni draiva ni bera na tikinisiga mo lai rairai kina ena valeniveilewai. O rawa ni kunea na itukutuku me baleta na veika qo ena www.service.nsw.gov.au.

4. Kemu ivolatukutuku

Kerea e dua ko kila me vola na kemu itukutuku vinaka vei ratou na mataveilewai. Ena rawa ni veivuke ena nomu kisi. Na ivola na Legal Aid NSW '[Character References](#)' ena veika mera vola.

5. Vola na veika o via tukuna kina mataveilewai

Na loya ena rawa ni vosa ena marama se turaganilewa e mataveilewai. Mo vola tale ga e dua na ivola se wilika ena mataveilewai me vakamacalataka na veika e yaco kei na vuna, mo okata tale ga na veika me vaka:

- e dua na ulubale vinaka na vuni nomu draiva
- na vuna o draiva kina qai sega ni o kauta nomu laiseni
- na vuna o gadreva kina na nomu laiseni ena vuku ni cakacaka
- kevaka e dredre na vodo ena public transport baleta ni ko vakaitikotiko ena daku ni koro lelevu
- kevaka e tiko o ratou na nomu vuvale era gadreva nomu veivuke mo draiva taki ira, kei na
- kemu isau e na dua na macawa kei na ilavo o dau vakayagtaka (oqo e na vukea na mataveilewai me cakacakataka na kemu itotogi).

6. Saumi na itotogi

Kevaka e vesu nomu laiseni baleta ni o sega ni sauma nomu itotogi, mo tuvanaka sara na kena

saumi. Kevaka o sega ni rawa ni sauma, o rawa ni kerea na Revenue NSW ena dua na ituvatuva ni sausaumi qai sauma ena loma ni dua na gauna. Ena gauna ga o sa vakayacora e dua na ituvatuva ni sausaumi vei ratou na Revenue NSW sa na rawa ni o laveti tale na vakatatabu ni nomu draiva. Kevaka o gadreva na veivuke ena ivakarau ni sausaumi mo vakayacora ena nomu isausaumi ilavo, mo veitaratara kei na Revenue NSW ena **1300 655 805**.

7. Wilika na Legal Aid NSW factsheet 'What happens when you go to court (Na cava ena yaco ena mataveilewai?)'

E tiko kina na ivakasala ni veika mo cakavaka mo vakarautaki iko kina ena mataveilewai, na veika e dau yaco e na mataveilewai kei na mataqali totogi vakacava e dau tau.

E na rawa ni vakaleqa na noqu visa se na noqu kerekere meu lewe ni vanua tudei eke?

E levu na totogi lalai e vauca na draiva ena sega ni dau vakaleqa na nomu visa. Kevaka ga o bala i valeniveivesu se sa tu na kemu itukutuku ni basulawa e na rawa ni tara na nomu visa. Vosa vua e dua na loya, Qirita na LawAccess NSW e na **1300 888 529** me vukei iko me baleta na veika vakalawa e na boko ni visa. E rawa ni o kerea e dua na daunivakadewa vosa sega ni saumi.

Au na kauta mai vei na veivuke vakalawa?

LawAccess NSW

Na LawAccess NSW e dua na veiqaravi sega ni saumi e cicivaka na Legal Aid NSW. Kevaka e dua e NSW e dua na nona leqa vakalawa e rawa ni veitaratara kei na LawAccess NSW me vukei.

Na LawAccess NSW e na rawa ni semati iko vua e dua na loya, na community legal service se na tabana ni veiqaravi tale eso.

Mo tabaka na bulukau na "Chat with us" e na www.legalaid.nsw.gov.au se qirita na **1300 888 529** e na maliwa ni 9 e na mataka me yacova na 5 e na yakavi mai na siga Moniti ki na siga Vakaraubuka (sega ni wili kina na olodei).

E vei na vanua au rawa ni kauta mai kina na itukutuku?

- **Service NSW – 13 77 88** se www.service.nsw.gov.au e rawa ni veivuke ena sala mo vakalewena kina nomu laiseni.
- **Revenue NSW – 1300 655 805** se www.nsw.gov.au/money-and-taxes/finer-and-fees/finer ena itukutuku e vauca nomu itotogi.

Na ivola tabaki e dua ga na ivakasala raraba me baleta na lawa. Mo kakua ni vakararavi tabakidua kina ka keifou vakasala tiko yani mo vosa vua e dua na lawyer me baleta na veika baleti iko. Na itukutuku tabaki oqo e donu vinaka e na gauna e tabaki kina, ia e rawa ni veisau.